

Miten Lakia-Jukolan radat syntyivät ja mitä mielenkiintoista siellä metsässä ratamestarin silmin tapahtui?

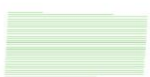
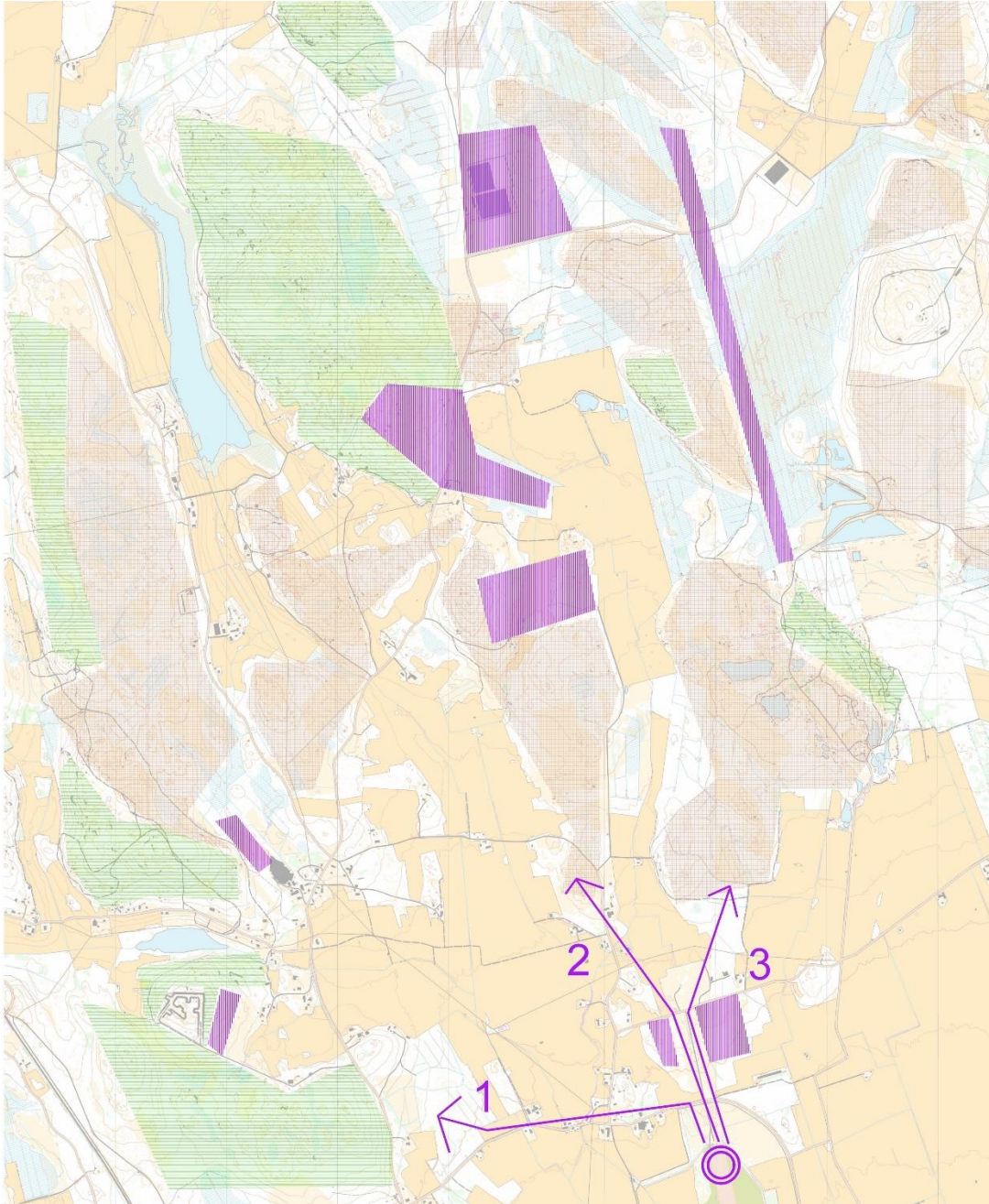
Lakia-Jukolasta on jo pari kuukautta aikaa ja sen jälkeen on jo kisailtu monilla areenoilla. Jonkin verran tuli analysoitua kisaa jo heti tapahtuman jälkeen, muun muassa täällä (<https://www.youtube.com/watch?v=0SvUj0EswHE>). Kuitenkin tuhannet suunnistajat kerryttävät niin paljon dataa, että reittipiirroksia eri palveluista (mm. Livelox) tutkailemalla löytyy loputtamasta mielenkiintoista tutkailtavaa. Palataankin tässä vielä ensin siihen, miten radoista tuli sellaisia kuin ne olivat lähtien tavoitteista, maastoanalyysistä, ratalinjojen suunnittelusta aina lopullisten rastivälien syntymiseen hajontoineen ja rastipisteineen. Sen jälkeen vielä lyhyet kuvaukset jokaisesta osuudesta ja 1-2 nostoa karttakuvan kanssa, menikö niin kuin ajateltiin. Kartta- ja ratavaliokunnan hommissa ratasuunnittelu on vain yksi osa mutta keskityn tässä tekstissä siis siihen.

Ratamestarityön tavoitteet

Ensisijainen tavoite oli laatia suunnistuksellisesti vaativat ja mielenkiintoiset radat huipuille ja kuntoilijoille. Vaativuus määritetään ensisijaisesti huippuja ajatellen mutta radat laaditaan unohtamatta kuntoilijoita ja Jukolan erityispiirteitä. Vaativuutta saadaan ”kunnon” suunnistustehtävillä parhaissa mahdollisissa maastoissa (minimoidaan siirtymävälit). Vaativalla radalla on myös monipuolisuutta rastivälien pituudessa sekä reitinvalintamahdollisuuksia. Lisäksi puhtaassa maastossa (ilman suuria suunnistajamassoja) suunnistaminen on huippujoukkueille tavoiteltavaa. Tavoitteena oli myös pyrkiä pakottamaan suunnistaja tekemään myös omaa työtä, että pelkkä peesaus ja urilla juoksu ei kannata. Ratamestarin työkaluina tässä olivat hajonnat ja edellisten osuuksien tekemien urien hyödyntäminen.

Kilpailukeskuksen sijainti ja maastoanalyysi

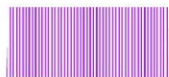
Kilpailukeskus sijaitsi kaukana parhaista maastoista. Yhtenäiseen metsään oli matkaa 1,2-1,5km, joihin pääsee 3 kapean käytävän kautta. Lisäksi maasto oli rikkonainen erityisesti kilpailukeskuksen lähellä peltoalueiden takia. Alueen parhaat maastot koostuvat avokalliomaastoista ja pienehköistä vanhasta soranottoalueesta. Kaikista parhaista maastonosissa on suunnistettu jo vuosikymmeniä. Tunsin alueen valmiiksi todella hyvin, sillä olen sekä suunnistanut sen eri osissa kymmeniä kertoja että toiminut myös ratamestarina useampaan kertaan (esim. Lakeuden viesti 2018, kansallinen 2015, ym.). Ainoastaan muutama pieni alue ihan kiitoradan pohjoispäässä ja Mäenpääntien itäpuolella oleva tyhjä alue olivat ennalta täysin tuntemattomia metsäalueita itselleni. Ehdottomasti paras ja laajin yhtenäinen suunnistusalue on Majankallioiden alue Vähä-Vuosjärven ja Koivikontien välissä.



Parhaat
suunnistusmaastot



Kohtalaiset
suunnistusmaastot



Tärkeimmät kielletyt
alueet

Väritämättömät

Huonot
suunnistusmaastot
(pellot, nevat, ym. tyhjat
alueet)

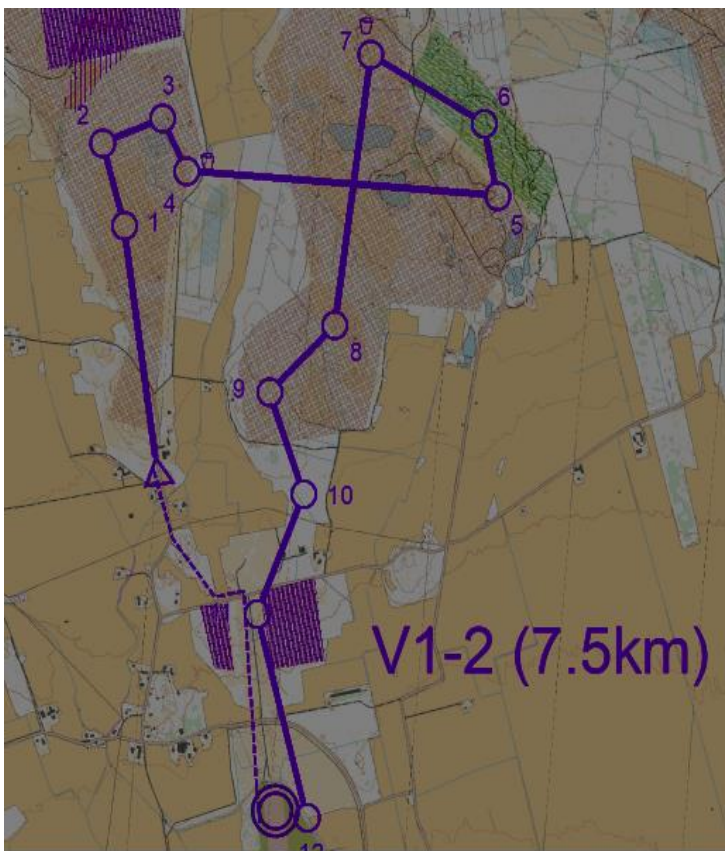
Alueen maastoanalyysi parhaista, kohtalaisista ja huonoista suunnistusmaastoista sekä kilpailukeskuksen sijainti ja mahdolliset suunnat sieltä maastoon. (Kartta kuvaa tilannetta vuonna 2020)

Ratalinjauksien suunnittelussa tuli lisäksi huomioida: 1) Ohjeajat (3:00 tuntia Venloissa ja 7:30 tuntia Jukolassa), 2) Maaston kuluminen ja maaston pullonkaulat (Vältettävä maaston kulumista tarpeettomasti juoksuammalla kaikkia 20 000 suunnistajaa samassa maastonosassa, herkäät maastonkohdat), 3) Seurattavuus, huolto (Tv- ja juomarastien sijoittelu, GPS:lle seurattavaa joka osuudella, TV-rasti noin 15-20 minuutin välein, juoma 20-30 min välein Mahdollisuuksien mukaan pääsy autolla varsinkin juomarasteille),

4) Vastakkain juoksun välttäminen saman viestin sisällä (eri viestien välillä jopa toivottavaa, sillä silloin urilla harhauttaminen tehokkaampaa), 5) Kielletyt alueet, karttalehden koko, valaistusolosuhteet ym.

Venlojen ratalinjat

Venlojen radat ollessa lyhimpiä (7-9km), perusratalinjaus ei voinut käyttää edelliseen kuvaan merkittyä lähtösuuntaa 1, koska silloin rata muodostuisi liian pitkäksi, kun joudutaan kiertämään Mäenpään peltoaukea. Maksimoimalla parhaiden alueiden käytön Venlojen perusratalinjaus suunniteltiin seuraavanlaiseksi. Tästä linjausta saatiin myös varioitua lyhemmäksi (osuus 3) ja pidemmäksi (osuus 4). Tällä suunnitelmalla Venlojen viestin juomahuolto pystyttiin toteuttamaan kahdella paikalla. Ristirataratkaisulla Ontonnevan hiekkakuoppa-aluetta lähestyttiin lännestä reitinvalintavälin kautta ja rastivälit kulkivat kohti pohjoista/luodetta mikä oli päinvastainen suunta kuin Jukolassa, jolloin Venlojen urien hyödyntäminen Jukolan ratasuunnittelussa oli helpompaa.



Kuva. Venlojen perusratalinjaus ratalinjojen suunnitteluvaiheessa (2018-2020). (Rastien lukumäärä ja paikat ja hajonnat eivät olleet tässä vielä täsmennettynä, ainoastaan kulkusuunnat. Tämä ratalinjaus pysyi samana loppuun asti (Venlat 1-2). Tuossa vaiheessa K-piste oli suunnitelmissa olla kauempana ja viedä hallitusti peltomaiseman ohi. Tuossa yhtenä ajatuksena oli myös, että K-viitoitus olisi yhtä pitkä sekä Venloissa että Jukolassa, jolloin eri K-pisteiden arvaaminen olisi hankalampaa. Lisäksi tuossa vaiheessa kentän pohjoispäässä oli vain kapea väylä kiellettyjen alueiden keskellä, josta olisi maastoon päästy. Kun siihen saatiinkin lupa, ratavalvoja ehdotti, että K-piste tuodaan lähemmäksi ja tehdään pienellä keinotekoisella kielletyllä alueella jonkinlainen reitinvalintatehtävä heti alkuun. Pidän ajatuksesta, sillä alkuperäisellä suunnitelmalla K-pisteellä viitoituksen määrä olisi suhteellisesti ollut Venlojen lyhemmillä radoilla isompi osuus kuin Jukolan radoilla. Venlojen 1. osuudella nähtiinkin heti K:lta kolme eri lähtösuuntaa. Ankkuriosuuden "lisälenkiksi" oli muutamakin vaihtoehto. Yksi vaihtoehto olisi ollut viedä myös heidät idemmäksi hietakuopille, siellä olisi kuitenkin ollut paljon 2. osuuden kuntojoukkueita ja, kun ankkurit saivat joka tapauksessa suunnistaa paljon muiden seassa kapeilla maastonkohdilla, halusin ankkureille tässä

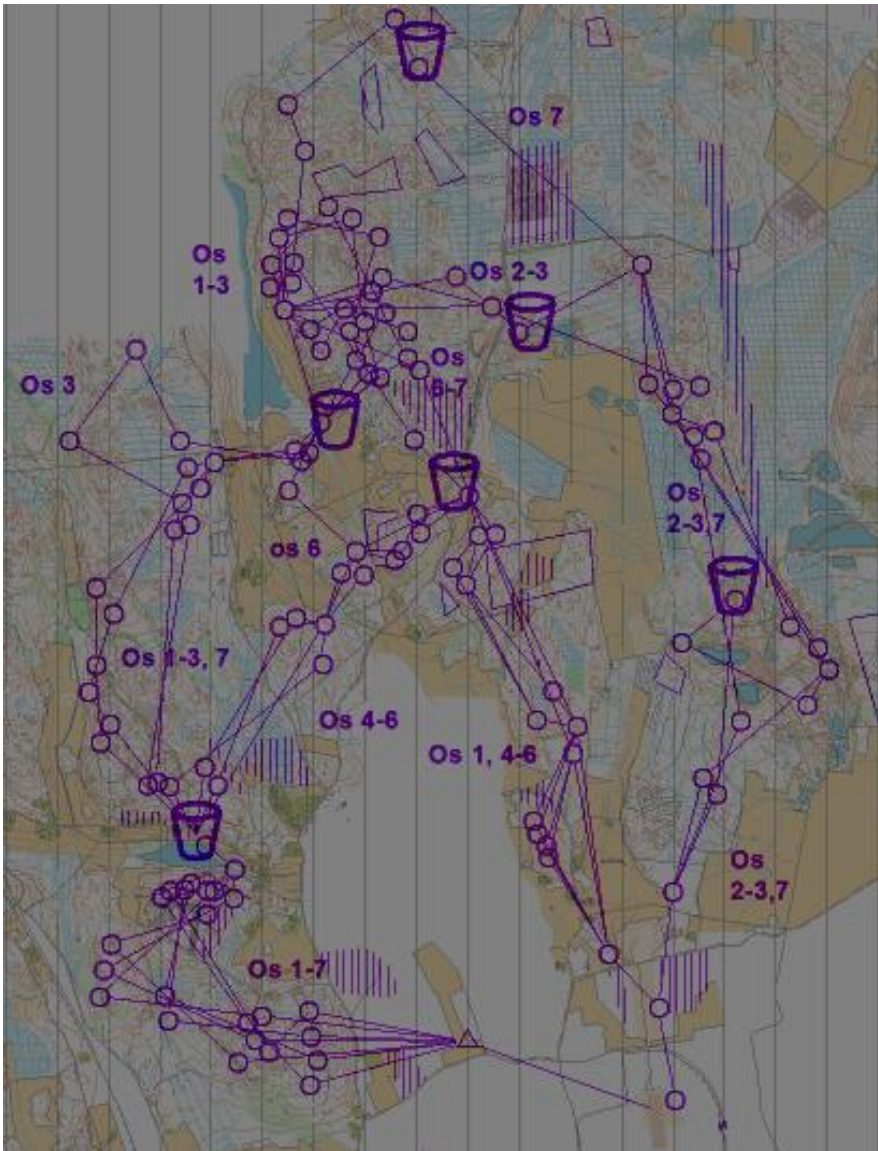
kohtaa tarjota uratonta, "puhdasta" maastoa. Pitkään lisälenkkiä suunniteltiin reitinvalintavälin kautta Ahvenvuoren suuntaan, joka lopulta rajautui ulos kilpailualueesta ja avattiin harjoituskarttakäyttöön. Lopulta lisälenkin suunnaksi tuli osittain resurssien säästämiseksi Kotkanpesän alue, jossa päästiin hyödyntämään samaa tv-rastia kuin Jukolassa sekä päästiin nopealle avokalliomäelle, jossa oli osittain palanut myös metsää.

Jukolan ratalinjat

Jukolan viestin ratalinjaukset suunniteltiin maksimoimaan parhaiden alueiden käyttö ja toisaalta minimoimaan siirtymävälit, joita joka tapauksessa tulee siirryttäessä eri maastoalueille. Tietenkin tuli huomioida myös edellä mainitut rajoitteet. Halusin, että mahdollisimman moni rata pääsee kaikkien parhaalle maastonosalle eli Majankallioiden alueelle. Lähtösuunnaksi valikoitui läntinen lähtösuunta, jolloin ratojen 1. rastit saatiin heti hyvälle suunnistusalueelle Mäenpäänjärven eteläpuolelle Pakkaskallion alueelle ja pisin siirtymävaihe saatiin ohitettua heti K-viitoituksella. Kaikki muut osuudet kuin 4-5 pääsivätkin nauttimaan Majankallioista. 1. ja 6. osuuden tavoitepituus aiheutti sen, että ne oli tuotava mahdollisimman suoraviivaisesti Majankallioiden jälkeen kohti kilpailukeskusta samaa maastonosaa pitkin, jota Venlat olivat käyttäneet lähtösuuntanaan. Tuossa kohtaa suunnittelin alusta asti ratoja kokonaisuutena, niin että Venlojen oli tarkoitus tehdä taimikko täyteen uria, jotka menevät suunnilleen oikeaan suuntaan kuin Jukolan rastivälit mutteivat kuitenkaan rastille saakka.

Pisimmille osuuksille eli 2, 3 ja 7 saatiin vielä sisällytettyä Kotkanpesän ja Ontonnevan hiekkakuoppien alueet ratalinjauksille ja paluusuunta kilpailukeskuksen oli samanlainen kuin Venloilla. Ratalinjauksia suunniteltaessa mietin myös sitä, missä olisi sellaista maastonosaa, jossa kärjen ei tarvitsisi koko ajan väistellä isoja hitaampia letkoja ja ajautua ruuhkiin. Ankkuriosuuden kärjen aikana eniten metsässä on 4. ja 5. osuuden suunnistajia ja suunnitelluilla ratalinjauksilla ankkuriosuus oli heidän kanssaan samassa maastonosassa vain alkuosassa rataa Mäenpäänjärven tienoilla, joten ankkurit eivät joutuneet pahimpiin ruuhkiin. Itse asiassa ankkurit eivät käytännössä radan puolen välin jälkeen nähneet juuri ketään aiempien osuukien suunnistajia, joten he saivat tehdä ratkaisunsa rauhassa.

4-5. osuudet hyödynsivät ratojen puolessa välissä metsäsaarekkeita, jotka saattoivat vaikuttaa nopealla vilkaisulla helpoilta suunnistaa. Tiesin kuitenkin maastotuntemuksesta ja niissä itekin suunnistaneena, että ne ovat hyviä suunnistusalueita, joihin saa huolellisella ratasuunnittelulla hyviä rastivälejä rakennetuksi.



Kuva. Jukolan ratasuunnittelun tilannekuva vuodelta 2021, jossa on korostettuna eri maastonosien käyttö osuiksittain sekä juomapaikat. Tässä vaiheessa esitetyt ratalinjaukset/maastonkäyttö toteutuivat myös lopullisesti (toki rastipisteet ja välit vielä tarkentuivat). Ainoastaan 3. osuudelle suunniteltu putkipätkä luoteisosassa jouduttiin jättämään pois ohjeaikojen tullessa vastaan. Lisäksi ankkuriosuuden putkipätkää ei lopullisesti viety niin pitkälle pohjoiseen kuin tässä versiossa, jolloin tähän merkittyä pohjoisinta juomapaikkaa ei tarvittu.

Rastivälien suunnittelu

Kuten yleensä suunnistusratoja suunniteltaessa tavoitteena oli tuottaa niin paljon mielenkiintoisia ja suunnistuksellisia rastivälejä kuin mahdollista. Radoille haettiin myös rytmitystä erimittaisilla rastiväleillä ja luotiin reitinvalintamahdollisuuksia. Viestisuunnistuksen ja erityisesti Jukolan kaltaisen suurtahtuman erityispiirteenä on suurten osallistujamäärien aiempien osuuskäyttö aiheuttamat urat. Toinen viestisuunnistuksen olennaisena osana on hajonta- ja putkiosuuskäytön vaihtelu. Jaoinkin rastivälit 6 kategoriaan: 1. alkava uusi hajonta puhtaaseen metsään, 2. alkava uusi hajonta valmiiksi uritetuun metsään, 3. putki rastiväli puhtaaseen metsään, 4. putki uritetuun metsään (uusi pääterasti), 5. jatkuva/päätyvä hajonta, 6. putki samaan uraan kuin aiempikin osuus (sama rastiväli kuin aiemmillä osuuskäytöillä). Näistä viestisuunnistajan kannalta vaativimpia ovat 1 ja 2 ja helpoin 6. Näin ollen tavoitteena oli

saada kaikille välisuuksillekin alkavia uusia hajontoja (ankkuriosuudelle ei sellaista voi saada perinteisellä viestisuunnistusradalla, jossa ei käydä useasti samalla rastilla samalla radalla). Samaa rastiväliä kuin aiemmilla osuuksilla puolestaan on syytä välttää ja käyttää vain erityistapauksissa. Tässä tapahtumassa sitä jouduttiin käyttämään lähinnä, kun ohjattiin juomarastille (Venlat 209-132) sekä jouduttiin käyttämään muutamaa samaa väliä Venloissa ja Jukolassa lähestyttäessä kilpailukeskusta koillisen suunnalta luonnollisten rastipisteiden puutteen vuoksi.

Maasto ja ratalinjaukset vaikuttivat siihen, miten Lakia-Jukolassa hajontaparit valikoituivat. Esimerkiksi 4-5 osuus eivät käyttäneet samoja ratalinjauksia pisimpien osuuksien kanssa kuin alussa. Toisaalta ankkuriosuus käytti loppupuolella samaa linjausta 2-3 osuuksien kanssa, jolloin siellä ainoa mahdollisuus oli käyttää niitä hajontapareina tai antaa ankkureiden juosta kilometrikaupalla putkea. Tämä tarkoitti sitä, että, kun ankkurit pääsivät näitä hajontoja täyttämään, olivat lähes kaikki hitaammatkin joukkueet ne jo kiertäneet eli ruuhkaa ei ollut, toisaalta näissä kohdissa oli jo voimakkaammat urat kuin tilanteessa, jossa 6 ja 7 ovat hajontapareina. Pisimmät hajontajaksot ankkuriosuudella olivat kuitenkin juuri 6. osuuden kanssa parina.

Tavoitteena oli myös hakea ”puhdasta” maastoa jokaiselle osuudelle. Hajontaosuudet vaihtelevat putkiosuuksien kanssa. Oli siis suunniteltava missä kohtaa on hajontaa, miten laaja hajonta on, minkä osuuden kanssa hajonta on yhteinen jne. Tätä suunniteltaessa täytyi myös pitää mielessä se, että jokaiselta osuudelta oli saatava näytettävää GPS-seurantaan, joten rata ei voinut sisältää pelkkää alkavaa hajontaa, jota ei GPS-seurannassa voida livenä vielä paljastaa. Tavoitteena oli myös välttää liian pitkiä putkijaksoja, jolloin suunnistaja saa suunnistusta helpottavan tunteen, että nyt mennään putkessa. Lisäksi oli huomioitava se, etteivät ratamäärät ylitä runsaiden hajontavaihtoehtojen takia karkaa liian suuriksi ja lisää näin painokustannuksia.

Hajontojen suunnittelussa käytettiin seuraavia periaatteita: 1. tasapuoliset hajonnat, erityisesti alussa ja mikäli eri valaistusolosuhteita, mutta pyrkimys että koko ajan tasapuoliset hajonnat (huomioiden myös sen, ettei joku hajonnoista nopeudu enemmän verrattuna muihin viestin kuluessa), 2. Sama ura monelle hajonnalle tullessa vältettävä (jos tulet väärälle hajonnalle ennen omaasi, se on selvä virhe)

Rastipisteiden valinta

Ensin eli heti ratalinjausten selvittyä oli tärkeää saada yhteisten rastien ja erityisesti tv-rastien paikat lukittua, sillä niiden siirto saattaa vaikuttaa useankin rastivälin laatuun. Myös IT-valiokunta tarvitsi ajoissa tiedot näistä rasteista kaapeloinnin suunnittelua varten ja tietenkin tv-tuotantoonkin ne täytyy sopia. Katselmoin näitä rastipisteitä maastossa jo useampi vuosi ennen uuden kartan valmistumista. Alustavista valinnoista uuden kartan valmistumisen jälkeen jouduin siirtämään Taimi-rastia (38), joka nimensä mukaisesti sijaitsi alun perin kuviorajan toisella puolella taimikossa, josta olisi voinut nähdä jopa isomman notkon yli. Vuosien aikana taimikko kuitenkin kasvoi ja näkyväisyys heikkeni ja, kun suunniteltu rastipistettä ei ollut enää uudessa kartassa, se tuli siirretyksi lopulliselle paikalleen. Yritin myös miettiä näiden rastien kuvauksellisuutta ja sitä, että näyttäisivät kuvissa kaikki hieman erilaisilta. Tämä kannattikin, sillä IT- tai TV-tuotanto hyväksyi kaikki ratamestarin valitsemat pisteet.

Rastipisteet pyrittiin valitsemaan niin, että niille täytyy suunnistaa eikä liput ja muut rastirakenteet näy liian kaukaa. Tämä vaati sen, että maastossa ja koneen ääressä vietettiin aikaa ja tehtiin useita iteraatiokierroksia, että sekä rastipisteet että välit ja erityisesti hajonnat saatiin laadukkaiksi. Vanhojen karttojen kanssa merkkailin jo sopivia rastipisteitä useita vuosia ennen tapahtumaa, esimerkiksi Pakkaskallion alueella, johon Jukolan viestin ykkösrastit tulivat. Erityisesti 1. rastien kohdalla tuli myös huomioida se, että pisteeseen mahtuu vaadittava suuri määrä pukkeja. Näiden ruuhkaisempien rastien kohdalla tavoite oli myös sellaiset pisteet, että pukit alkaisivat näkyä kuitenkin noin 20-30 m ennen rastia, jolloin suunnistaja ehtii valita sopivat ajolinjat valitsemalleen pukille ja läpijuostavuus on näin hyvä.

Viestiradoista tulee yleensäkin runsasrastisia, joten mietin vielä jokaisen rastin kohdalla erikseen, tarvitaanko sitä todella. Kaikilla 167 metsässä olleella rastilla oli siis lopulta jokin tarkoitus. Valinnassa pyrin myös huomiomaan sitä, että pukit pystyisi maastoon rakentamaan eli käytännössä pyrin välttämään kalliopohjaa. Oli kuitenkin hienoa, että meidän loistava pukintekijäporukka Tapanin johdolla sai pukit tehtyä kaikkialle, minne ajateltiin, vaikka sitten harjaterästä hyödyntäen.

Osa kartasta valmistui jo syksyllä 2022, jolloin rastipisteiden lopullinen valinta pystyttiin tekemään silloin mutta koko alueen kartta valmistui vasta kesäkuun lopussa 2023, jolloin loputkin rastipisteet päästiin viimeistelemään. Tässä vaiheessa olin tyytyväinen, että ratasuunnitelmat olivat jo valmiina ja useimmat rastipisteetkin jo katsottuna, ettei lopullisessa kepityksessä tullut liian kiire.

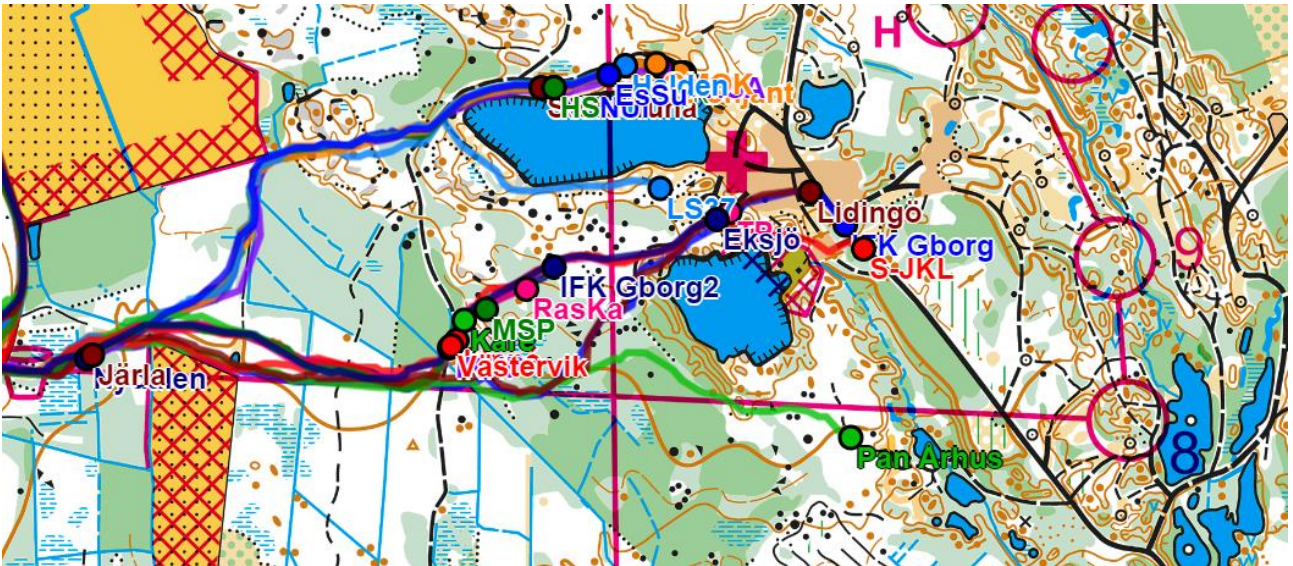


Rastipukit paljastivat tämän metsäpaloalueella olleen rastin jo kaukaa tulosuunnasta (vas). Kun maalasi pukit mustiksi, ne katosivat mukavasti maisemaan (oik).

Ratojen kuvaukset ja havainnot Venlojen viestistä

Osuus 1

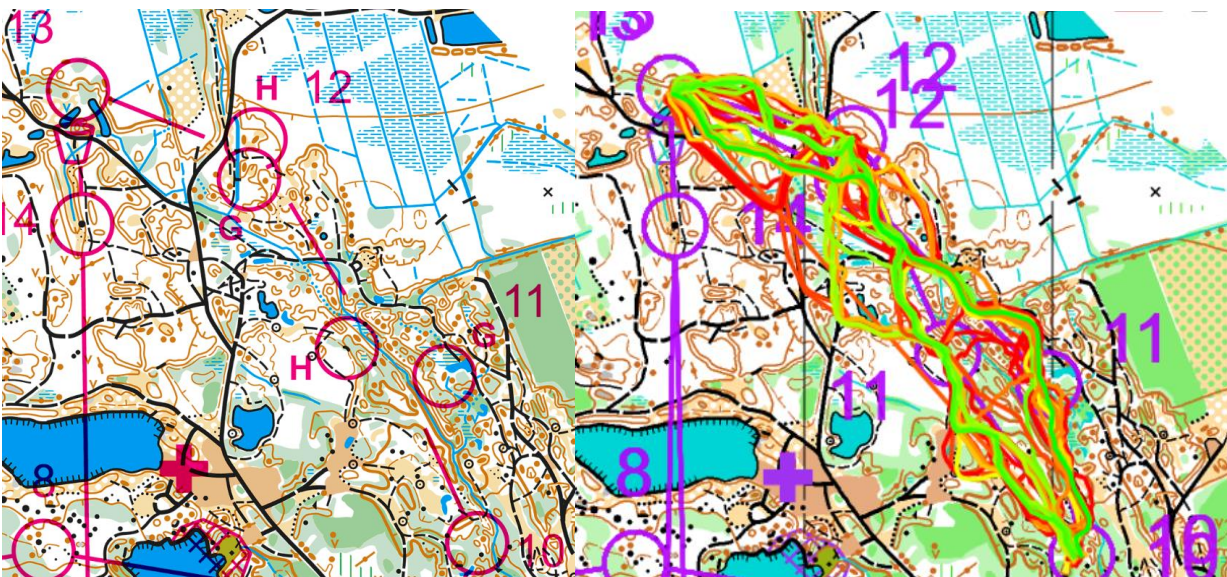
Mahdollisimman lyhyt K-viitoitus, jossa pitää heti tehdä valinta 1. rastille. Vasen ja oikea olivat käytännössä yhtä nopeita. Kahden rastin hajonta alkuun ja 3. rasti oli 1. tv-rasti (Kivi-113). Sen jälkeen 4 osuuden hajonta ja juoma ja toinen tv-rasti (Haukka-174), tämän jälkeen reitinvalintaväli, jossa runsaasti vaihtoehtoja ja jota voitiin näyttää livenä. Hiekkakuoppien hajontarastit ja kolmas tv-rasti (Monttu-132). Viimeiset hajonnat ja sen jälkeen edettiin kohti vaihtoa melko vauhdikkaiden rastien kautta.



Reitinvalintaväli kohti rastia 8 (Kuva: GPS-seuranta). Vaikka välillä ei juuri korkeuseroja ollutkaan, erilaiset kulkukelpoisuudet ja lampien muodostamat esteet mahdollistavat eri reittien valinnan. Etukäteen arvioin, että lampien välistä kulkeva reitinvalinta olisi nopein ja suosituin. Olin positiivinen yllätys, että kärki hajosi näinkin monelle eri valinnalle. Kärjessä kulkenut Pan Århus meni rastivälin suoraviivaisesti mutta hävisi parikymmentä sekuntia lampien välistä kulkeneille. Molemmat lammet pohjoisen kautta kiertänyt reitti oli jo niin kaukana rastiväliivivasta, että etukäteen en uskonut sitä niin monen kärkijoukkueen käytettävän kuin lopulta kävi. Se olikin ihan kilpailukykyinen valinta muihin verrattuna, sillä siinä vältti hitaimmat alueet ja sai toisaalta edetä paljon polkuja ja teitä.

Osuus 2

Alkuun samat hajonnat täyteen kuin 1. osuudella ja neljän hajonnan kautta putkiosuudelle (7-10). 8. rasti oli suunniteltu, niin että se olisi 1. osuuden urien ulkopuolella taimikossa, tämä ei kuitenkaan kärkisuunnistajille suuria vaikeuksia tuottanut. Tämän jälkeen hiekkakuoppien sekä viimeiset hajonnat täyteen ennen Oja-tv-rastia (140). Tällä osuudella kärki alkoi saamaan 1. osuuden hitaimpia kiinni. Vaihtoa lähestyessä selät ja urat helpottivat jonkin aikaa kärkisuunnistajia mutta 3. viimeinen rasti olikin urien ulkopuolella, joten siinä täytyi olla tarkkana.

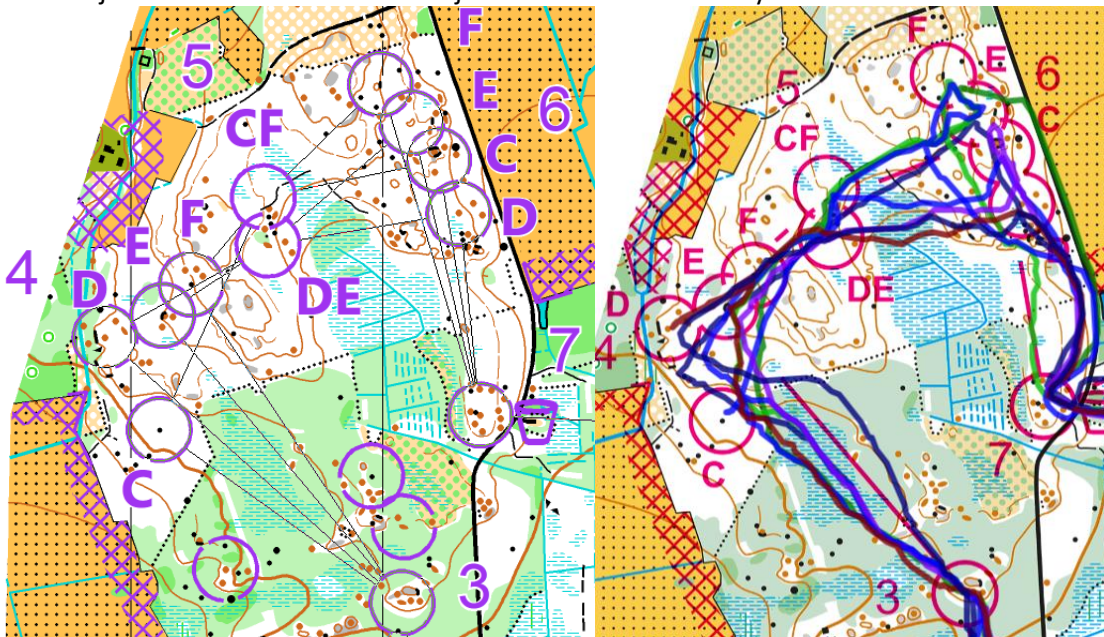


Ontonnevan hiekkakuoppien hajonnat alkoivat niin, että pian yhteiseltä rastilta lähdön jälkeen optimireitit erosivat. Ajatuksena oli myös molemmille 11. hajontarasteille se, että suoran vaihtoehdon lisäksi, olisi myös hieman kiertävä valinta, jolla välttää hitaimmin edettävä alue. H-hajonnalle vasemman kautta pieniä

polkuja hyödyntäen ja G:lle oikealta isompaa polkua, josta rastinottokin olisi ollut helppo seuraten pienen lammen rantaa (vas). Kuitenkaan tätä vaihtoehtoa ei kärjessä käytetty G:lle ollenkaan (oik, kuva LiveIox), vaan väliä puskettiin suoraan. H:lle sen sijaan polkuvaihtoehtoa hyödynnettiin ja se olikin kannattavaa (vihreät reitit nopeimmin juostuja reittejä ja punaiset hitaimpia). Havaittiin myös, että, vaikka rastit olivat eri puolilla aluetta hallitsevaa ojaa, jonkin verran ajauduttiin vielä 2. osuudellakin sen väärälle puolelle toisia seuraten. Reitit saatiin eroamaan myös melko hyvin rasteilta 12 kohti seuraavaa yhteistä rastia 13. Tässä kohtaa auttoi myös tätä tapahtumaa varten tehdyt 2 siltaa heti 12 rastien itäpuolella.

Osuus 3

Ratojen alussa alkoivat uudet hajonnat 4. osuuden kanssa. 1. rastit olivat syvemällä taimikossa, ja 2 rastit kapeammalla kuin aiemmin, joten uria pystyi hyödyntämään, muttei kuitenkaan rasteille saakka. Neljän osuuden hajonnan jälkeen, 3.osuuden putki, jossa urat veivät ensin liikaa oikealle, jos niitä seurasi. Monttu-tv-rastin jälkeen alkoivat taas uudet hajonnat. Osuus oli viestin lyhin.

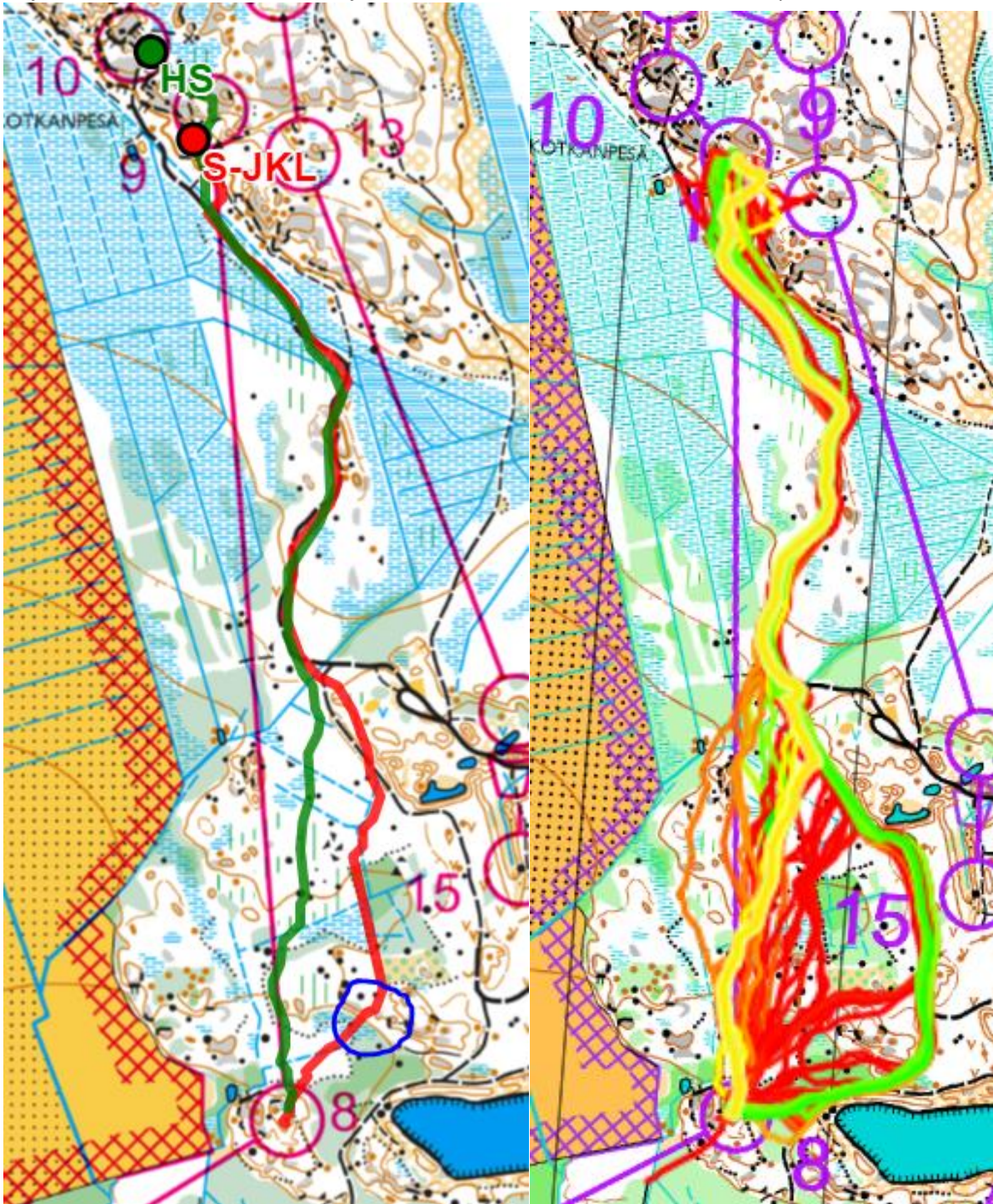


Venlojen 4:n osuuden hajonta, jossa ensin on 4 rastia, sen jälkeen 2 ja uudestaan 4. Hajonnan ensimmäinen ja viimeinen rasti (4. ja 6. rasti) oli suunniteltu "sivuttaishajontana" niin, että mikäli tulee väärälle hajonnalle, siitä seuraa selvää aikataappiota. Keskimmäisten kahden rastin tarkoitus oli paitsi saada hajonnat matkallisesti yhtä pitkiksi myös sekoittaa letkat uudelleen, jolloin ei ollut selvää mitä selkää seurata seuraavalle 6. rastille. Vaikka hajontateknisesti tässä oli vain 4 hajontavaihtoehtoa (C-F), hajaantumisen tapahtui käytännössä ensin neljään ja uudestaan 2+2:een, jotka menivät vielä osittain ristiin. Kaikki vaihtoehdot olivat matkallisesti 20 m:n sisällä toisistaan. Huomaa myös 3. rastin pohjois/itäpuolella taimikossa olleet 3 Jukolan rastipistettä, jotka oli suunniteltu, niin ettei Venlojen optimireitit kulje niiden kautta, jolloin uria pitkin ei näille rasteille pääse perille asti (vas). Tämä hajonta toimikin hyvin vielä loppuosuksillakin, vaikka alueella oli paljon muita suunnistajia ja uria ei oikean uran seuraaminen ollut itsestään selvää alueella, jossa samaistusvirheiden mahdollisuus on suuri. Oikealla 8 reittiviivaa 3- osuuden GPS-seurannasta, josta huomataan selvä rastinottovirhe. Tämä tarkoittaa, että vielä tässäkin vaiheessa noin kolmasosalle (8/25) seurantajoukkueista hajonta aiheutti haasteita.

Osuus 4

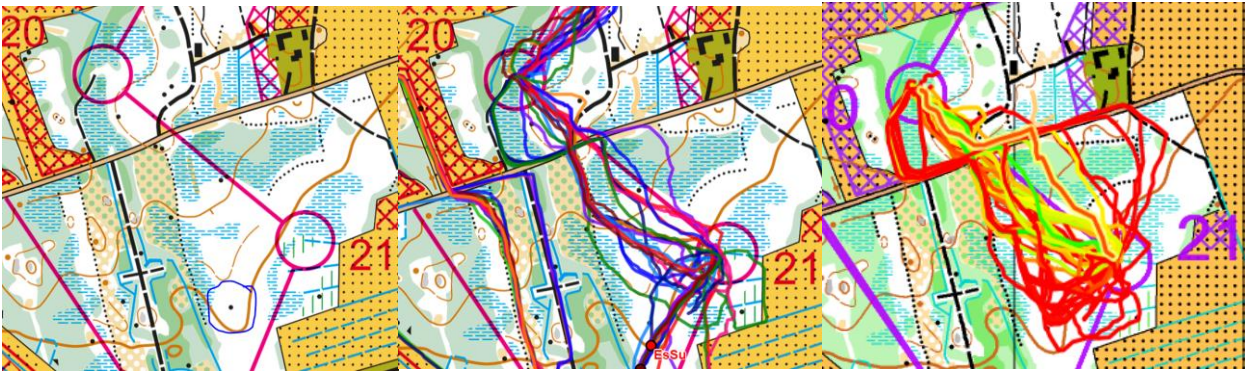
Alussa täytettiin sekä kahden että neljän rastin hajonnat täyteen, jonka jälkeen alkoi putkiosuus. Se koostui aluksi vihreän ylityksestä, jossa ei kannattanut loppuun saakka seurata aiempia selkiä, sen jälkeen pitkä reitinvalintaväli kohti Kotkanpesää, jossa nopeassa avokalliomaastossa muutama lyhyt väli ja tarkka rastinotto. Siitä jatkettiin kohti monttu-tv-rastia, pidemmän välin kautta, jossa oli mahdollista valita hieman eri reittejä. Tämän jälkeen viimeiset hajonnat, jossa oli tärkeää tiedostaa ensinnäkin missä kohtaa poistuu polulta, sillä se tapahtui eri kohdissa eri hajonnoille. Tämä hajonta oli melko loppupuolella rataa, joten

haluttiin varmistua sen tasapuolisuudesta myös ajallisesti ja siinä järjestettiin syksyllä 2023 koejuoksu, jotka eivät selvää eroa hajontojen välille tuoneet. Tämän jälkeen halusin vielä tarjota uusia rasteja ja ratkaisunpaikkoja ankkureille ja varsin kapeasta ja pisteköyhästä maastoalueesta huolimatta saatiinkin tarjottua vielä haastavat rastivälit, joita vielä saatiin sekoitettua lisää aikaisempien osuuksien suunnistajilla.



Ankkuriosuuden pitkä väli 8-9 oli suunniteltu niin, että reitinvalinta täytyy olla tehtynä heti rastilta lähdettäessä. Oikeassa karttakuvassa (Livelox) nähdään, että nopeimmat toteutukset on tehty joko reilulla oikealla polkukierrolla tai suoraan kohti polunmutkaa toteuttamalla. Kaikki välimallin ratkaisut tai liikaa vasemmalle ajautumiset suoralla valinnalle ovat tuottaneet tappiota. Vasemmalla (GPS-seuranta) tarkemmassa vertailussa HS (Kaasiku, vihreä) ja S-JKL (Janosikova, punainen), jotka olivat rastilla 8 yhdessä. S-JKL lähti 3. osuuden uran/juoksijoiden mukana hieman epäoptimaaliseen lähtösuuntaan koilliseen ja kävi reitillään jopa heidän rastinsa kautta (sininen ympyrä). Juuri tällaisia toteutuksia oli mietitty, kun tätä

rastiväliä rakennettiin. Kaasiku oli tämän rastivälin nopein ja Janosikova jäi tällä välillä hänestä 53 s, vaikka virhe ei heti näin suurelta näytäkään mutta käytännössä HS leimasi jo rastilla 10, kun S-JKL oli rastilla 9. Muun muassa Stora Tuna ja Alexandersson teki tässä polkukierron mutta hänkin hävisi nopeimmalle 16 s. Väli olikin siis lopulta suoraan nopeampi mutta siinä riski joutua epäoptimaaliseen suuntaan oli huomattavasti kiertoa suurempi. Ps. HS sai pidettyä eron S-JKL:ään suunnilleen samana lähes koko loppuradan, kunnes 3 viimeisen rastin (21. ojanpää 188) HS:n virheen seurauksena S-JKL pääsi kantaan ja loppukiritaistelussa juuri ohi sijalle 17.



Rastiväli 20-21 oli suunniteltu kulkemaan viistoon aiempien osuuksien juoksijoihin ja uraan nähden, jotka menivät suoraan pohjoiseen kohti kivellä ollutta rastia (merkitty vasempaan karttaan sinisellä). Tämä rasti aiheutti jopa yllättävä paljon vaikeuksia kärkijoukkueillekin, jotka ajautuvat nimenomaan liian oikealle (kesk, kartta: GPS-seuranta). Rastipiste oli myös valittu sopivasti niin, ettei se korkeahkon aluskasvillisuuden takia näkynyt kuin vasta 10–20 m päästä. Livelox-reiteistä (oik) nähdään, että osa juoksi jopa tuolle kivi-rastille asti ennen omaansa. Väliä toteutettiin hyvin monella tapaa, myös poikittaista tietä sekä rastilta lähdetessä polkua hyödyntäen.

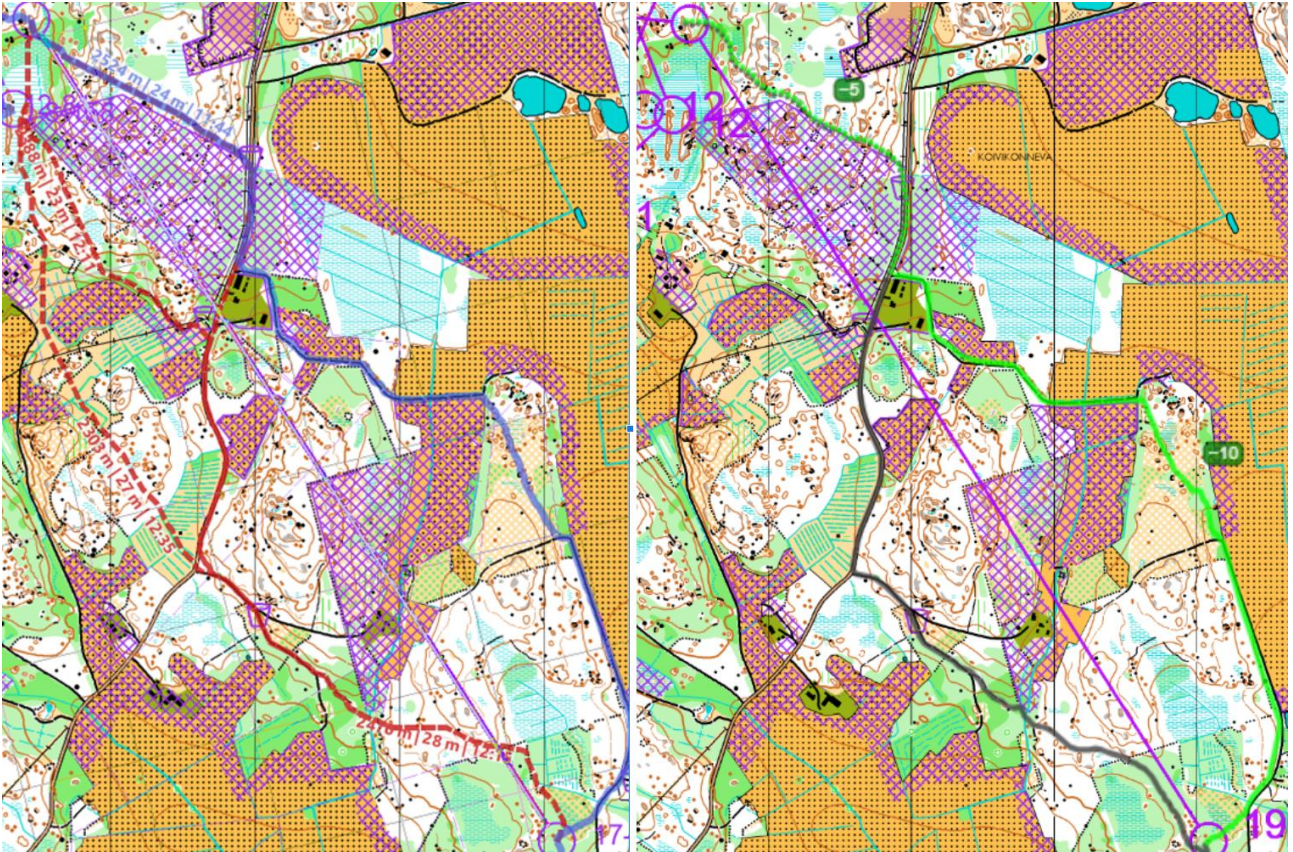
Jos GPS-viihde kiinnostaa vielä enemmän, on nimimerkki ”Juliuksen matkassa” koostanut niistä videon. <https://www.youtube.com/watch?v=aY2hNYr9rl4>. Noistakin virheistä arviolta 10/11:ssä on ollut yhtenä osatekijänä muiden selkien tai urien liiallinen seuraaminen.

Ratojen kuvaukset ja havainnot Jukolan viestistä

Osuus 1

Pitkän K-viitoituksen jälkeen viesti alkoi kolmen rastin hajonnalla (osuudet 1-3), joka kesti 3 rastin ajan aina Ranta-TV-rastille asti. 1. rastit olivat melko hajallaan toisistaan, sillä tarkoituksena oli levittää kunnolla letkoja. Kun tämä ratalinjaus Mäenpäänjärven kautta tuli valittua, oli alusta asti ajatuksissa hyödyntää hiihtomajan rinnettä tv-rastille ja tuoda suunnistajat siihen vastarannan kautta, josta vastarannan kiiltomadot näkyisivät hyvin. 2-3 välille osui Pakkaskallion louhosalue, jonka pystyi kiertämään molemmilta puolilta ja toive olikin, että kärkiletkoja tulisi useasta suunnasta. Kuitenkin pääosa kärkisuunnistajista kiersi sen vasemmalta, vaikka valinta esim. C-hajonnalla (133-34) olisi ollut 40m lyhempi oikealta, eikä siinä olisi siten luultavasti ainakaan hävinnyt, vaikka alussa joutuikin hieman etenemään vihreässä. Tv-rastin jälkeen jatkettiin kahden osuuden hajonnoilla, joissa osa rasteista oli ”sivuttain” ja osa ”pitkittäin” ja joille oli osittain eri optimireitinvalinnat. Tämän jälkeen siirryttiin Häjy-tv-rastin (130) kautta Majankallion vaativalle alueelle, jossa alkoikin taas 1-3 osuuden hajonta melko leveänä. Tämän jälkeen hajonnat jatkuivat kahdella rastilla hieman kapeampana ennen Maja-tv-rastia (49). Sen jälkeen alkoi putkiosuus, jossa oli yli kilpailun pisin yli 2 km:n reitinvalintaväli. Harmittava kielletty metsäalue hyödynnettiin siten rastivälin alun reitinvalintaelementtinä. 1. osuus oli edennyt tähän saakka lähinnä hajontoja, joten niitä ei voinut live-

GPS:ssä näyttää mutta tämä väli tarjosikin sitten mielenkiintoista näytettävää, jossa onneksi nähtiinkin eri valintoja jopa kärkijoukkueiden osalta. Pitkän välin ja tv-rastin jälkeen halusin vielä tarjota loppuun hajontaa, pakottaen perässä roikkujatkin edes hieman suunnistamaan. Hajontarastit olivat ensin samalla alueella kuin Venlojen 1. rastit mutta rastipisteet olivat kuitenkin uudet. Hajonta jatkui vielä kolmanneksi viimeisille rasteille kiitotien päässä olevaan taimikkoon, jonka jälkeen sai alkaa hakea ajolinjoja kohti kahta viimeistä rastia.



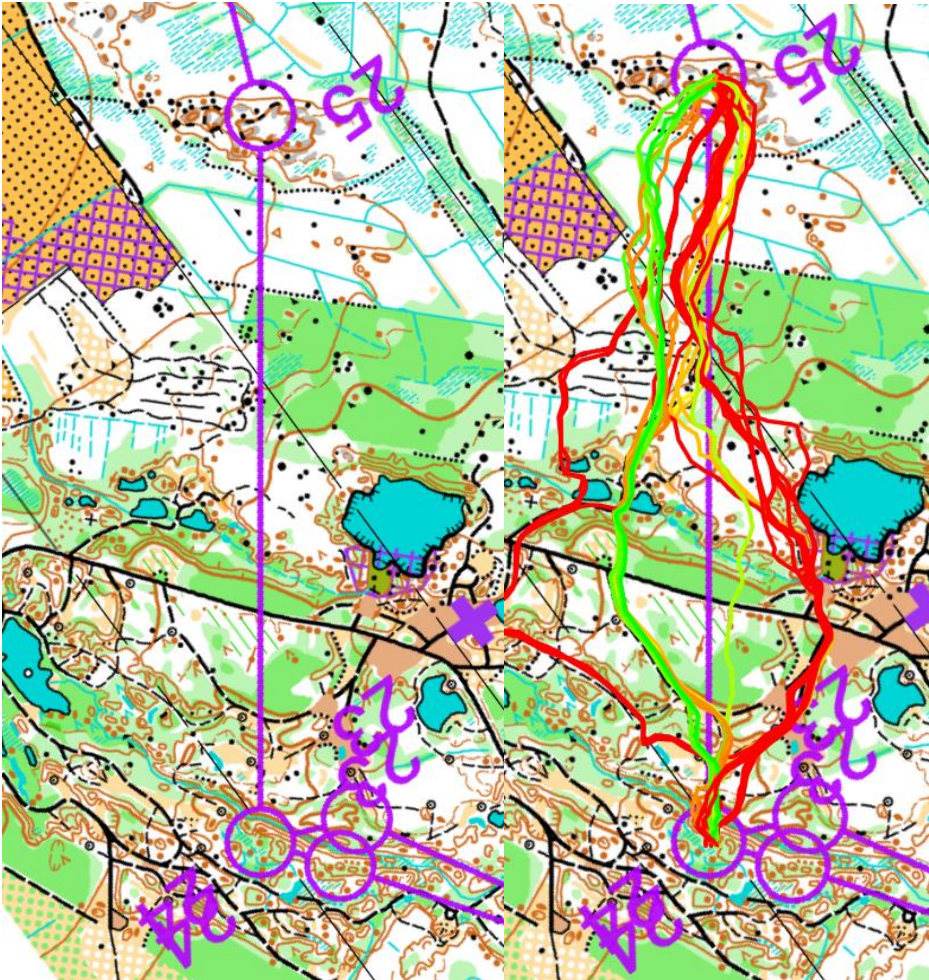
Jukolan 1. osuuden rastiväli 18-19 oli koko Jukolan pisin. Välillä oli kolme päävaihtoehtoa, jossa vasemman kierron valinnalla pääsi hyödyntämään paljon teitä ja polkuja. Väliä analysoitiin etukäteen Ocadin RouteAnalyzerilla ja sen mukaan vasen kierto oli nopein, vaikka se oli esimerkiksi kokonaan oikealta kiertävään valintaan verrattuna yli 200 m pidempi (vas).

Vasemman valinnan ottikin useimmat kärkijoukkueista, mm. Mats Eidsmo, jonka reitti kartalla vihreällä (oikea kartta Livelox). Keskimäinen vaihtoehto kiersi ensimmäisen ison kielletyn alueen vasemmalta ja toisen oikealta. Tätä valintaa käytti mm. IFK Göteborgin Quentin Moulet (harmaa). Keskimäisellä valinnalla rastinotto oli huomattavasti haastavampi kuin vasemmalla kierrolla. Tässä vaihtoehdossa lopun taimikkoa nopeutti jonkin verran Venlojen viestissä syntyneet urat, tokikaan ne eivät vieneet rastille saakka. Ne saattoivat vaikuttaa myös siihen, että Moulet teki pienen kaarroksen ennen rastia 19. Tästä huolimatta hän leimasi kärjessä väliaikarastilla 20. Vaikuttaakin siltä, että nämä valinnat olivat hyvin toteutettuina lähes yhtä nopeita, vaikka muutama selvästi nopein rastiväli toteutettiin vasemmalla kierrolla. Lyhintä eli jo ensimmäisen kielletyn alueen oikealta kiertävää valintaa ei käytetty.

Osuus 2

Osuus alkoi samoin kuin 1. osuus täyttäen lähinnä sen kiertämiä hajontoja aina 9 km:iin Maja-tv-rastille asti. Tämän jälkeen osuus lähti putkipätkänä Kotkanpesän suuntaan, jolloin tämäkin osuus sai uratonta metsää alleen ja pääsi koko loppuradan suunnistamaan ilman hitaampia suunnistajia. Kotka-tv-rastin (52) jälkeen alkoi kahden rastin hajonta, jossa ensimmäiset rastit olivat Kotkanpesän kalliolla ja toiset vaativalla Ontonnevan hietakuoppa-alueella. Tämä hajonta täyttyi vasta ankkurisuudella ollen sen viimeinen hajonta. Jo tämänkin takia tämän hajonnan tasapuolisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota ja mm. rastia

212 siirrettiin viimeisenä rastina vielä myöhään syksyllä lopulliselle paikalleen, kun mallinnuksessa huomattiin sen sisältävän hajonnan olleen alun perin nopeampi. Myös hajonnan mahdolliseen epätasaiseen nopeutumiseen kiinnitettiin huomiota; ensinnäkin suurin osa matkasta oli mahdollista hyödyntää jo olemassa olevia polkuja, joten urat eivät sitä nopeuttaneet, toiseksi rastipisteet pyrittiin valitsemaan mahdollisimman samantasoisiksi, siis tässä tapauksessa vaativiksi, etenkin toisten rastien osalta, jotka sijaitsivat tiheällä hiekkakuoppa-alueella. Kuitenkin toista näistä rasteista (kumpare 58) osa kärkisuunnistajista pummasi joukolla yön pimeimpinä hetkinä. Tämän jälkeen rata suuntasi kohti vaihtoa ensin pidemmän reitinvalintaakin sisältävän välin ja raskaan maastopohjan läpi.

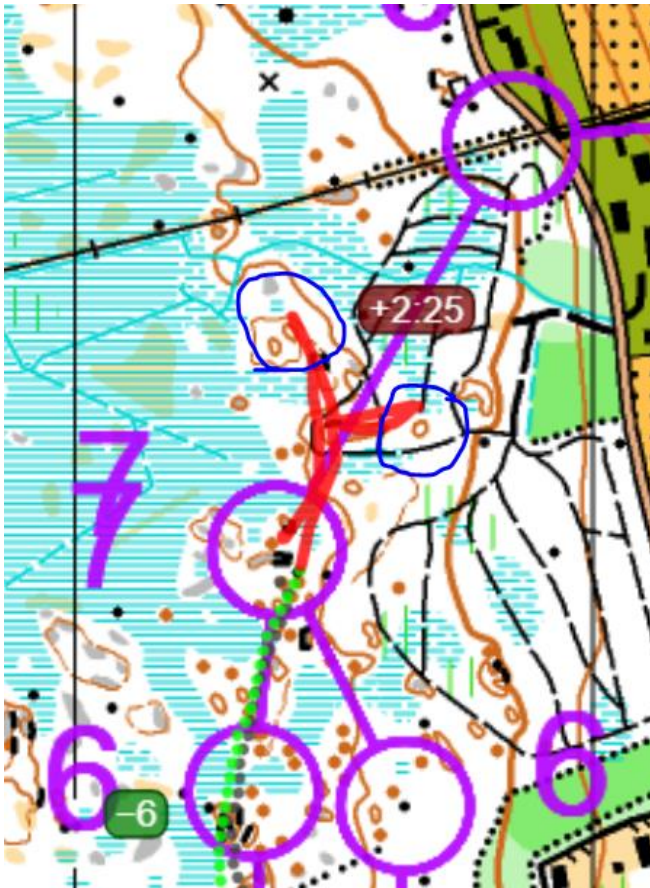


Toisen osuuden loppupuolella välillä 24-25 nähtiin myös monenlaista toteutusta. Kuitenkin melko lähellä rastiväliä, hieman vasemmalta kaartava valinta, joka hyödynsi ensin polkuja ja sitten pääosin hyväkulkuisia metsäitä, osoittautui nopeimmaksi, kuin esimerkiksi enemmän alussa oikealla lähtenyt valinta, jota esim. kärjessä edenneet Stora Tuna ja HS käyttivät. He jäivät rastivälin nopeinten keskeltä toteuttaneille tällä välillä yli 30 sekuntia. Heitä tosin hidasti sekin, että vielä kulkivat tiheässä taimikossa ennen rastia.

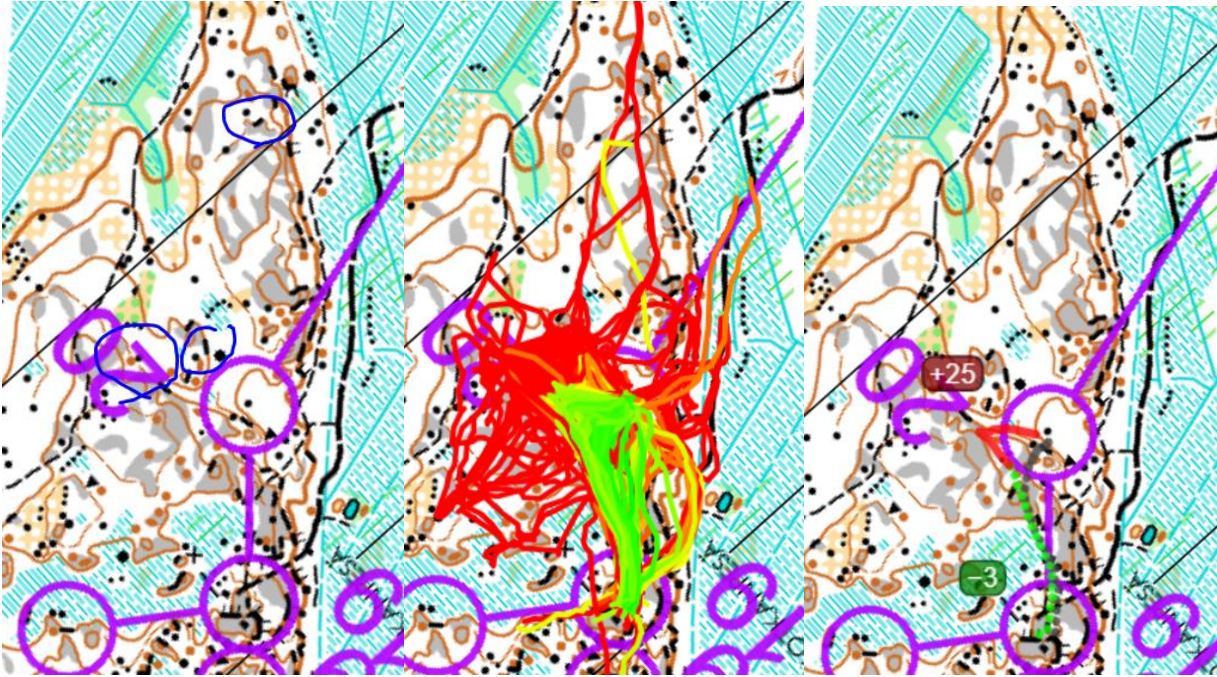
Osuus 3

Osuuden alku täydensi kolmen osuuden hajonnan. TV-rastin jälkeen tarjottiin ensimmäinen perinteisestä poikkeava ratkaisu, kun alkoikin uusi hajonta eturinteessä, josta edeltävät osuudet olivat porhaltaneet läpi. Tällä ratkaisulla saatiin ensinnäkin 3. osuuden kärjelle tässä vaiheessa, kun suurimmat letkat 2. osuuden juoksijoista on juuri edessä, puhdasta maastoa sekä hieman yllätyksellisyyttä, kun 3. osuus aloittikin hajonnan eikä uusien rastien tullessa ollutkaan putkea vaan hajontaa. Tämän jälkeen palattiin täyttämään 1-3 osuuskien hajonta Majankalliolla. Rastin 13 jälkeen kuitenkin alkoi putkiosuus ja 14 rastille mentäessä

täytyikin olla tarkkana, ettei ajaudu letkojen perässä vasemmalle. Taimi-tv-rastin (38) ja juomapaikan jälkeen alkoi taas toisen kerran tällä osuudella uusi hajonta lähestyttäessä Kotkanpesää metsäpaloalueen kautta. Tv-rastin jälkeen täytyi taas olla tarkkana lyhyellä välillä, sillä 2. osuuden juoksijat tekivät uraa sekä oikealta että vasemmalta ohi. Tämän jälkeen aukesi pidempi reitinvalintaväli, jossa oli myös tärkeää suunnitella pääterastin rastinotto huolella. Loppu radasta tultiin suoraviivaisesti kohti vaihtoa.



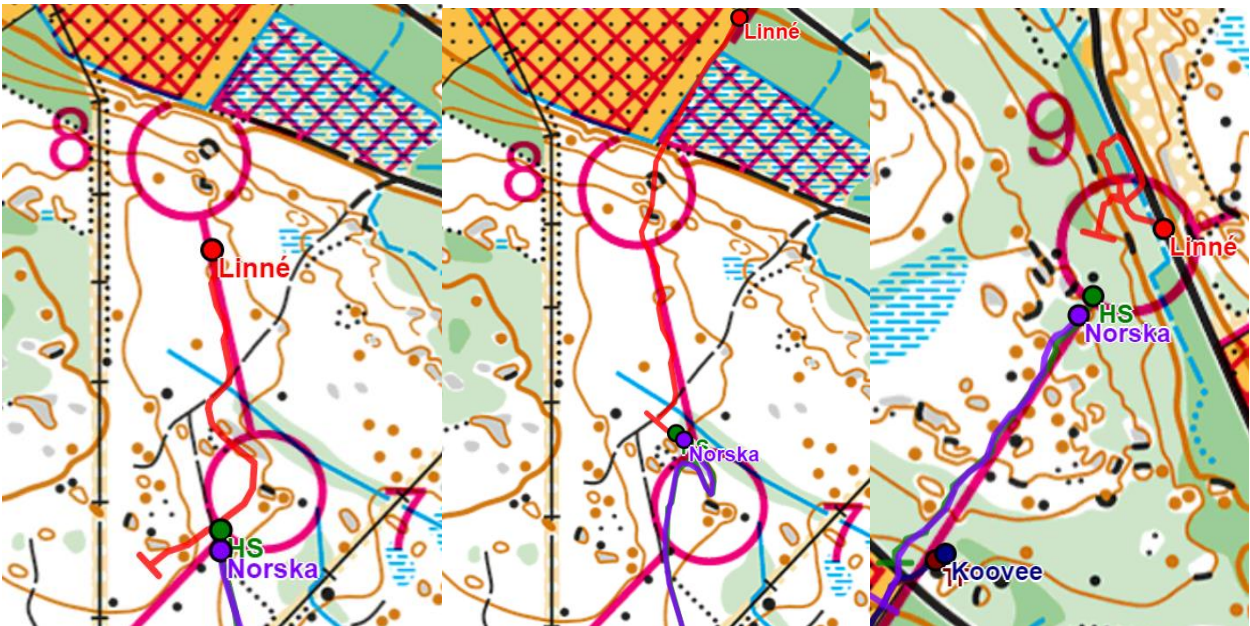
3. osuus pääsi hetkeksi pois 2. osuuden juoksijoiden seasta keskipitkillä hajontarasteilla 5-6. 7. rasti oli taas yhteinen ja edeltävät osuudet juoksivat omille hajonnoilleen juuri jyrkännekumpareen toiselta puolelta. Tässä ratamestarin toive toteutui paremmin kuin hyvin eli edeltävien ura kulki lähellä mutta ei kuitenkaan rastille asti. Tuo 7. rasti oli myös radiorasti, jossa kuiskaavat herrat Sankelo ja Pekkinen pääsivät näin selostamaan hyvin naamioituneena, paitsi 3. osuuden kärkeä, myös 2. osuuden juoksijoiden tyyliä lähietäisyydeltä. Kuvassa OL Norskan Daniel Hubmannin reittiiviiva (Livelox). Lieneekö maailmanmestari Hubmannia häirinnyt enemmän toiset suunnistajat vai urat, sillä hän kävi molemmilla 1-2. osuuskien hajontarasteilla (42 ja 217, merkitty tähän karttaan sinisillä ympyröillä). Joka tapauksessa Hubmann sai lopulta avun kansasuunnistajista, sillä hän kysyi sijaintiaan suunnistajalta, joka sattui olemaan Ylen toimittaja (<https://yle.fi/a/74-20094510>). Tästä yli kahden minuutin virheestä sisuuntuneena maailmanmestari klaarasikin loppuradan vauhdikkaasti tuoden joukkueensa kolmantena vaihtoon.



Kotkanpesän tv-rastin jälkeen ennen pidempää reitinvalintaväliä oli lyhyt rastiväli, joka oli suunniteltu, niin, että sen paremmin Venlojen kuin 2. osuuden urat ja juoksijat omille rasteilleen (3. sinistä ympyrää) eivät kulkisi rastipisteen kautta, joka sijaitsi hieman ympäröiviä kalliorinteitä peitteisemmässä kuusikossa (vas). Liveloxia tarkastelemalla havaitaan, että melkoisia koukeroita oli tämä lyhyt rastiväli saanut suunnistajissa aikaan (kesk). Erityisesti monet olivat edenneet nopeaa kalliorinnettä vasemmalle liian kauas. Jopa osuudella karannut ja kärkiosuusajan kellottanut Jesper Svensk teki tuon reilun 20 s virheen (oik). Liveloxin reittiviivoja tarkemmin tutkimalla selvisi, että jopa 50% sinne reittinsä tallentaneista oli tehnyt vähintään samanmittaisen koukeron.

Osuus 4

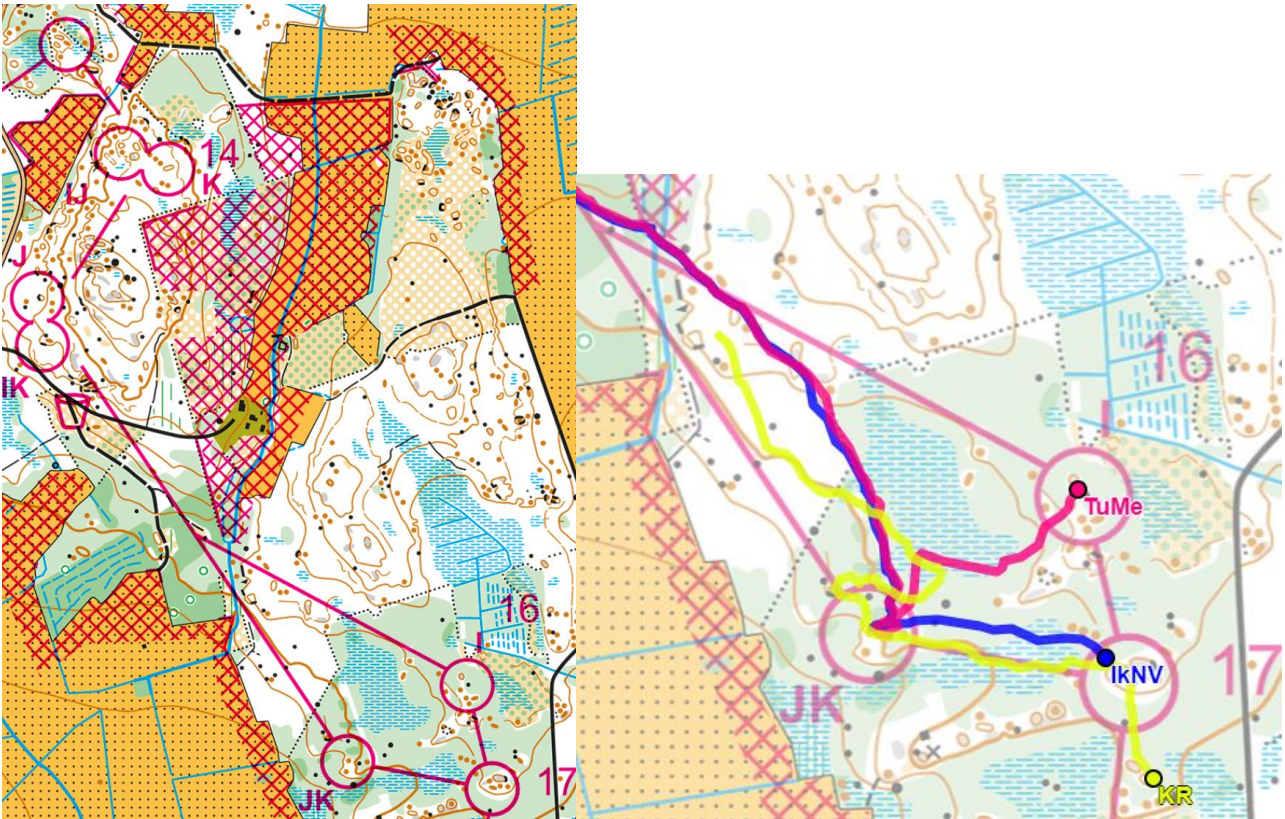
Osuus aloitti uuden parihajonnan 5. osuuden kanssa. 1. rastit olivat lähempänä kuin aiemmilla osuuksilla, ja ne oli yritetty sijoittaa siten, että ne jäivät urien katveeseen. Rata hajosi 5. osuuden kanssa vielä toisen kerran ennen Ranta-tv-rastia. Tämän jälkeen alkoi 4. rastin mittainen putkiosuus puhtaassa maastossa, jota voitiin myös näyttää live-seurannassa. Putkipätkä oli myös suunniteltu niin, että sille muodostuva ura mahdollisesti sekoittaa seuraavien osuukien suunnistajia. Seuraavana oli taas vuorossa hajonta 5. osuuden kanssa ennen Salo-tv-rastia (39). Tästä alkoi osuukien 3 rastia kestänyt hajonta osuukien 4-6 välillä. Tämä hajonta oli toteutettu usein pienemmissä viesteissä nähdyllä tavalla kahden rastin avulla, jolloin kesken hajontaosuudenkin tulee tilanteita, jossa samalla rastilla leimanneet eivät jatkakaan samalle seuraavalle. Viimeiset rastit olivat taimikossa ennen Kivi-tv-rastia (113) Venlojen urien ulottumattomissa ja ne osoittautuivatkin melko vaativiksi. Tämän jälkeen tultiin vielä yhden hajontarastin kautta kohti kiitotienpäättä ja vaihtoa.



7. rastia lähestyttäessä HS ja Norska olivat noin minuutin päässä toisena suunnistaneesta Linnéestä (vas). Rastinotto vaikutti kartalla melko yksinkertaiselta mutta HS ja Norska erehtyivät luulemaan luoteista avokalliokumpareta rastikumpareeksi, sillä sen jäkäläinen pinta näkyi paljon kauemmaksi kuin rastina oleva jyrkännekumpare (tämä tuli huomioitua myös rastipisteen valinnassa). Tästä seurasi vajaan 30 s virhe ja Linné pääsi puolentoista minuutin karkumatkalle (kesk). Tämä osoittautui melko ratkaisevaksi koko viestin 2. sijan kannalta; Linné teki heti perään eli 9. rastille reilun minuutin virheen (oik), joten ilman 7. rastin koukkua HS ja Norska olisivat päässeet ainakin hetkeksi Linnén kanssa samaan letkaan. (Kuvat: GPS-seuranta, hännän pituus 1:30)

Osuus 5

Ensin täytettiin 4. osuuden aloittamia hajontoja Mäenpäänjärven ylitykseen saakka mutta sen jälkeen tarjottiinkin alkavia hajontoja 6. osuuden kanssa osittain urattomaan metsään. 9:nnet rastit 35 ja 101 olivat melko lähekkäin mutta silti ne oli suunniteltu, niin että 4. osuuden tekemä ei kulje niiden kautta. Salo-Tv-rastin jälkeen osuus seurasi taas 4. osuudelta tuttua reittiä vaihtoon. 4-6 osuuksien hajonnalla ja erityisesti rastilla 108 nähtiin edelleen virheitä.



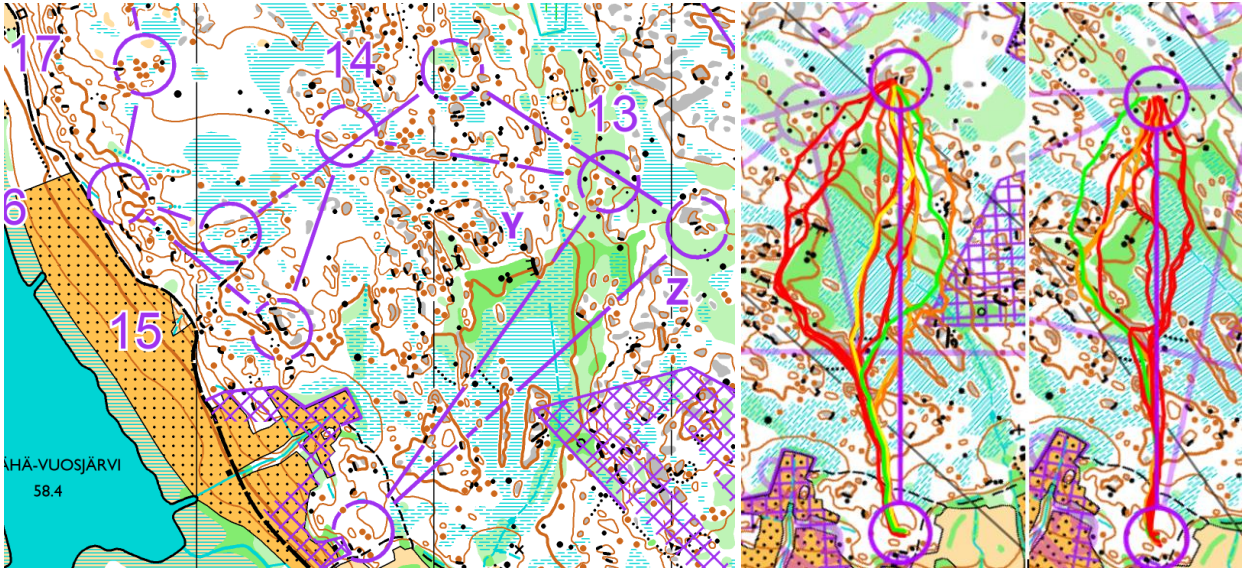
Vasemmalla hajontakuvio Jukolan osuuksilla 4-6. Tämä hajonta oli toteutettu usein pienemmissä viesteissä nähdyllä tavalla kahden rastin avulla, jolloin kesken hajontaosuudenkin tulee tilanteita, jossa samalla rastilla leimanneet eivät jatkakaan samalle seuraavalle. Ratamestarin kokemukset aikaisemmista Jukolan viestistä isoissa letkoissa vaikuttivat tämän hajontakuvion valintaan. Jotkut nimittäin olivat oppineet, että mikäli tietävät leimaavansa hajontarastilla seuraavan rastin täytyy olla sama, nimittäin joko saman hajonnan seuraava rasti tai kaikille yhteinen (huuto oli siis suunnilleen: "Tämä oli hajontarasti seuraava pakko olla meillä kaikilla sama") ja näinhän se tosiaan meneekin tavanomaisessa Farsta-toteutuksessa. Halusin tätä kaavaa hieman rikkaa, ja kaikkien parhaiten se olisi toteutunut tilanteessa, jossa neljän osuuden hajonnalla on ensin kaksi yhteistä rastia ja se jakaantuu vielä uudestaan 2+2 rastiin. Tätä tavallaan käytettiin Venlojen viestissä mutta Jukolassa tälle ei luontevaa paikkaa löytynyt, sillä 4 osuutta ei kulkenut täysin samaa maastonosaa kuin aivan ensimmäisillä rasteilla ennen Mäenpäänjärven siltaa. Lisähaasteena tässä oli viimeiset rastit ennen yhteistä rastia, jotka olivat taimikossa sekä Venlojen että Jukolan 1. osuuden urien ulottumattomissa ja ne osoittautuivatkin vaativiksi.

Oikealla nähdään, miten 5. osuudella TuMe tuli yhtä aikaa samassa letkassa IKNV:n kanssa rastille JK (108), vaikka hänen olisi pitänyt suunnata omalle I-hajonnalleen (79). Samankaltaisia virheitä nähtiin myös muilla, vaikka rastit olivat näinkin kaukana toisistaan; erilainen hajontakuvio saattoi olla yhtenä osatekijänä näihin virheisiin. KR teki vielä aiemmin samalla osuudella virheen omalle rastilleen, tässä taas Venlojen urat ja epätietoisuus siitä, mistä kohtaa kuviorajaa taimikkoon astui, olivat virheen syntymisen avaintekijöitä. Tuo JK-hajonnan rasti (108) aiheutti monille päänvaivaa vielä aamun yhteislähdössäkin, sillä huolimatta siitä, että se oli kahdella eri hajonnalla käytössä, ei sinne muodostunut selvää uraa koko viestin aikana, vaan monet tekivät vastaavia virheitä. Liveloxiin tallennettuja reittejä vertailemalla näyttääkin siltä, että tällä hajontakokonaisuudella 4. ja 5. osuudella noin puolet ja vielä 6. osuudellakin 1/3 teki jo selvän virheen, kun mittarina käytetään sitä, että edettävää tuli selvästi yli 100 m optimireittiin verrattuna.

Osuus 6

Ensimmäiset rastit aloittivat uuden hajonnan ja ne olivat etelämpänä kuin aiempien osuuskien rastit, joten rastinotot oli syytä tehdä tarkasti "puhtaassa" metsässä. Hajonnan jatkuessa Pakkaskalliolle aiempien osuuskien urat menivät samaan suuntaan mutteivat tietenkään rasteille saakka. Järven ylityksen jälkeen

täydennettiin 5. osuuden aloittamia hajontoja, kunnes 10. rastilta (154) käännettiin takaisin mäkeen, jossa odotti vaativa rastinotto (165). Tästä jatkettiin Häjy-tv-rastin (130) kautta Majankalliolle, josta alkoi taas uudet vaativiksi suunnitellut hajonnat. Maja-tv-rasti jälkeen (49) tarjolla oli putkipätkää sisältäen pari vaativahkoa rastinottoa ja myös pidemmän välin, jolla oli mahdollisuus myös reitinvalintaan. Tämän jälkeen täydennettiin 4-6. osuuden hajonta täyteen, joten edellisen osuuden viejistä saattoi tässä kohtaa kärki hyötyä. Kuitenkin seuraavilla hajonnoilla ei 4-5 osuuksien juoksijat enää vieneetkään rastille saakka sillä tämä osuuden viimeinen kahden rastin hajonta oli yhteinen 1. osuuden kanssa.



Jukolan 6-7 osuuden hajonta (vas). Useamman hajontarastin jaksoissa saattaa muodostua letkoja, jotka eivät varsinkaan viestin loppuvaiheessa enää sekoitu, vaikka hajonnat menisivätkin ristiin, sillä suunnistajat ovat oppineet, että rastivälillä saattaa esim. oikealta tulla toinen ura, joka jossain vaiheessa haarautuu taas vasemmalle. Tässä hajonnassa urien sekoittuminen voikin tapahtua jo rastilla, sillä tässä Z-hajonnan ura saattaa tulla kulkea parikin kertaa Y-hajonnan kautta, jolloin oikean selän/uran valitseminen ei välttämättä olekaan niin itsestään selvää. Tämän hajonnan suunnitteluun vaikutti myös se, että itse on tullut todettua, että lähestyminen pienipiirteiseltä kalliolta laakeimpien muotojen kautta kohti alarinnettä eli tässä tapauksessa rasteja 15 kohti ei ole kovin helppo, joten halusin samanlaisia välejä myös Jukolassa tarjota. Tämän hajonnan alussa oli myös mahdollista hetken hyödyntää uria mutta sen jälkeen oli tehtävä oma valinta, sillä optimireitit rastille 13 erovat selvästi: Oikeanpuoleiselle (90) rastinotto huomattavasti helpompi oikealta kaartaa (kesk), kun taas vasemmalle (125) taas kannatti kiertää vasemmalta, kuten kärkijoukkueiden Livelox- reiteistäänkin voidaan päätellä (oik).

Osuus 7

Ensimmäiset rastit täydensivät 6. osuuden aloittamat hajonnat, jonka jälkeen päästiin täyttämään 3- osuuden aloittamaa hajontaa ennen Majankallion hajontoja jälleen 6. osuuden ollessa hajontaparina. Maja-tv-rastilta alkoi ankkurien osuusputki kokonaan käyttämättömässä maastonosassa pohjoisessa. Tällekin rataosalle tarjottiin sekä pieniä reitinvalintamahdollisuuksia pidemmillä väleillä että tarkkoja rastinottoja. Putki päättyi Taimi tv-rastille (38), jonka jälkeen ankkurit saivatkin vielä selvitettäväkseen kahdet hajonnat Kotkanpesän kalliolla ja hiekkakuoppa- aluetta ennen lopun putkipätkää. Hajontojen jälkeen oli tarkoitus vielä tarjota ankkureille ratkaisunpaikkoja. Ensin rastiväli taimikon yli, jossa rastinotossa oli tärkeä tiedostaa ja suunnitella kummalta puolelta rasti halua lähestyä. Tämän jälkeen vielä väli naisten urien sekaan uudelle rastille, jolle oli mahdollista kiertää jopa takakautta, vaikkakaan se ei kannattanut. Tällä välillä ratkesikin lopullisesti viestin 3. sija. Viimeiset rastivälit vaativat taas fyysisyyttä.



Vas: Ravinenin ankkuri Gustav Bergman teki vajaan minuutin virheen 3 rastille, kun ohitti rastijyrkänteen yläpuolelta (Kuva: GPS-seuranta, häntä: 1:05). Todennäköisesti hän seurasi liikaa 4-5 osuuden uraa/juoksijoita, joilla oli rasti aiemmin ylempänä rinteessä (sininen merkintä) ja joiden optimireitti kohti Mäenpäänjärven siltaa ja väliaikarastia kulki 6-7 osuuden hajontarastien välistä. Oik: KR ja TP kävivät väärällä rastilla (merkitty keltaisella), kun olivat menossa 9. rastilleen. Alueella oli todella hyvä näkyväisyys mutta urat ja samaistamisvirheet tuottivat virheitä tällä alueella siis Hubmannin lisäksi myös ankkureille, jos ei ollut tarkkana.

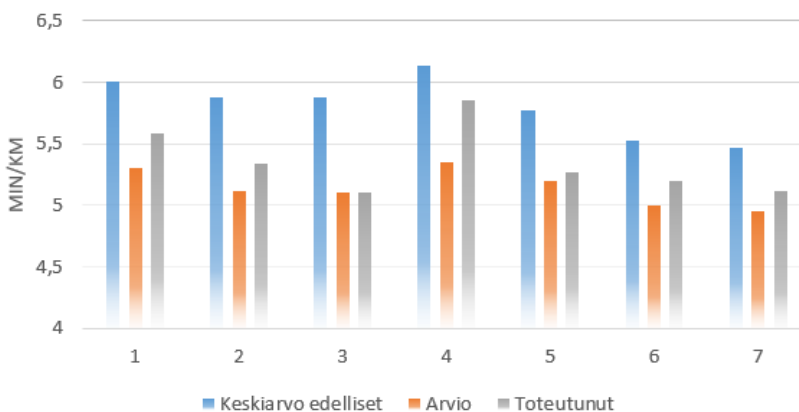


Kalevan rastin Krivda ja Tampereen Pyrinnön Aebersold kulkivat siis yhdessä taistellen viestin kolmannesta sijasta. Heidän noin 4 minuutin etumatkansa takaa-ajajiin alkoi kuitenkin lopullisesti sulamaan, kun ensin rastia 14 lähestyessä he ajautuivat 2. osuuden rastille (merkitty karttaan keltaisella). Rastin löytämisen jälkeen he jatkoivat saman osuuden uraa suoraan kohti heidän 16. eli Maja-TV-rastia ennen kuin viime hetkillä huomasivat kääntää kohti omaa rastia numero 15 kohti. Tämä oli osaltaan mahdollistamassa sitä, että loistavan ankkuriosuuden juossut IKNV:n Savolainen ensinnä pääsi mukaan kolmoskamppailuun, jonka lopulta ratkaisikin lopullisesti suoralla valinnallaan rastille 30.

Aikatauluarviot

Lopuksi pari sanaa aikatauluarvioista. Niiden arvioimiseen ei ollut käytettävissä ollenkaan testijuoksua tässä maastossa. Sen sijaan käytettiin tietoja edellisistä kisoista maastoissa vuosina 2015-2018 sekä Porokallion harjoitusmaastossa olleesta kansallisesta kisasta keväältä 2022 sekä Lukkari-Jukolasta (Samu Heiska juoksi kärkiajan molemmissa tapahtumissa), jonka maasto vastasi eniten Lakia-Jukolaa viime aikaisista Jukoloista. Lisäksi huomion sen trendin, joka kaikissa Jukoloissa nähtävissä, että 1 ja 4 osuudella on hitaimmat km-vauhdit, kun taas 6-7 nopeimmat (ero keskimäärin 15%). Miksi näin on, niin 1 ja 4 hidastaa se, ettei ole uria eikä 1:llä selkiäkään auttamassa ja 4. osuudella taas luultavasti on se joukkueen heikoin tai ainakin hitain suunnistaja keskimäärin. 6-7:lla on taas kovimmat ja valaistuskin on jo päivän tasoa. Venloissa ilmiö pienempi mutta sielläkin 1 ja 3 hieman hitaampia kuin 2 ja 4. Hyödynsin myös Ocadin RouteAnalyseria aikatauluja päivitettäessä. Tiesin, että eri osissa maastoa myös valkoinen metsässä on erilaisia kulkukelpoisuuksia, joten sen perusteella myös muokkasin arvioita eri osilla rataa.

KILOMETRIVAUHDIT OSUUKSITTAIN



Kilometrivauhdit osuuksittain viestin kärjen mukaan: edellisten Jukoloiden keskiarvot, Lakia-Jukolan arvio ja toteutunut. Kilometrivauhdit olivat odotetusti keskiarvoa nopeampia mutta vain 3 osuudella kärki pääsi arvioituun nopeuteen. 4. osuus oli selvästi hitaampi verrattuna muihin osuuksiin ja arvioon.

Naisten perusvauhti oli arvioitu hieman liian kovaksi, vaikuttaa siltä, että pohjalaismaastoissa (korkea aluskasvillisuus) naisten perusjuoksuvauhti metsässä putoaa hieman enemmän suhteessa miehiin kuin monissa muissa maastoissa. Naisissa hidasti lisäksi se, että kärki vaihtui joka osuudella virheiden takia. Hieman kisan aikana alkanut sade saattoi hidastaa kahta viimeistä osuutta. Miehillä aika-arvioihin päästiin J3:lla ja lähes J7:lla eli todella kovalla suorituksella niihin olisi ollut mahdollista päästä. Eniten aika-arvioista jäätiin Majankallioiden alueella sekä ratojen loppupuolella erityisesti hiekkakuoppien ja kilpailukeskuksen välissä. Molempia viestejä saattoi myös hidastaa se, että rastinotoissa tehtiin virheitä, sekä se, että kevät oli hieman pidemmällä kuin normaalisti ja aluskasvillisuus korkeammalla kuin verrokkitapahtumissa. Olisi tietenkin toivonut, että tavoiteajoissa olisi pysytty tarkemmin varsinkin, kun niiden arviointiin tuli käytettä melko paljonkin aikaa. Kuitenkin kokonaisuutena olen tyytyväinen siihen, miten radat toimivat ja millaista palautetta niistä tuli.